

Actively Awakening Our Inner Selves

Leah named her first son *Reuvein*, explaining, “Hashem has seen my affliction; now my husband has *ahavah* towards me.” Yet when her second son was born, she called him *Shimon*, saying, “Hashem heard that I was hated, and He granted me this child as well.” This raises the following question: shouldn’t the order have been reversed? Logically, the first step would be to remove the *sin’ah*—the sense of being hated—and only afterward to cultivate *ahavah*. If so, *Leah* should have named her first son in gratitude for the *chesed* of removing *Yaakov*’s feelings of *sin’ah* toward her, and her second son in recognition of the deeper *chesed* that followed—namely, that *Yaakov* now felt *ahavah* for her.

We may offer an answer based on a principle taught by *Horav Avigdor Miller zt”l*. *Leah*’s primary motivation in naming her children was to ensure that each name would serve as a perpetual reminder of Hashem, and the *chasodim* He has done in her life. Her intention—as well as that of all the *Avos* and *Imahos*—was that every time she called her child by name, she would be stirred to remember the Great *Ba’al Chesed* and reflect on all that He had done for her.

When choosing the name *Reuvein*, *Leah* sought to encapsulate the most optimal *chesed* which Hashem had shown her. Thus, this name would ideally evoke the most profound levels of kindness which she had experienced. Yet *Leah* also understood the importance of remembering each stage of Hashem’s kindness, not only the pinnacle. Thus, she named her next son *Shimon* to remember an earlier *chesed*—when Hashem removed the *sin’ah* that *Yaakov* had felt toward her.¹

Rivka was teaching us a foundational lesson in our *avodas Hashem*. The *Mesilas Yeshtarim* writes in his *hakdama* that while we aspire to lofty levels of *Ahavas Hashem*, *Yiras Hashem*, and purity of heart, we must recognize that these virtues do not arise on their own accord. One must actively seek out the means to acquire them.

Similarly, the *Peleh Yoetz* (Simcha) teaches: “All the matters that are given over to acquire in one’s heart need the support of one’s heart...”—meaning, we must continuously find ways to awaken ourselves to greater awareness of Hashem and deepen our love for Him.

Just as the *Avos* used the names of their children to remember Hashem, we too can create personal reminders to strengthen the obligations of our hearts. For instance, when passing a house of worship of the *umos ha’olam*, train yourself to cry out in gratitude: “*Boruch Ata...Shelo asani goy!*”—over time, this will leave a powerful imprint. Conversely, when entering a large *beis medrash* filled with *Yidden* immersed in *Torah*, pause to reflect on this great privilege: “*Ashrei yoshvei veisecha!*”

There are many ways to build on these thoughts. The most crucial point to remember is: it won’t happen on its own.

רחל מבכה

ביאורים ועיונים בתפילה להלהיב את הלבבות

Vol. 1 Issue 7

גישה לתפילה מתוך טהרת הלב ותשובה

איתא בדברי חז"ל על גודל ועוצם כח התפילה של רבי חנינא בן דוסא, שהיה מסוגל לפעול דברים גדולים בכח תפילתו. ובגמרא (ברכות לד ב) איתא מעשה שכאשר מעיינים בו, נלמד דרך חשוב בתפילה, שעל ידו יכול האדם להתעלות בעבודתו להשם למדרגות גדולות עד מאד. וז"ל הגמ' שם:

ושב מעשה ברבי חנינא בן דוסא שהלך ללמוד תורה אצל רבי יוחנן בן זכאי, וחלה בנו של רבי יוחנן בן זכאי. אמר לו: חנינא בני, בקש עליו רחמים ויחיה. **הניח ראשו בין ברכיו ובקש עליו רחמים** - ויחיה. אמר רבי יוחנן בן זכאי: אלמלי הטיח בן זכאי את ראשו בין ברכיו כל היום כולו - לא היו משגיחים עליו. אמרה לו אשתו: וכי חנינא גדול ממך? אמר לה: לא, אלא הוא דומה כעבד לפני המלך, ואני דומה כשר לפני המלך. ע"כ.

וצ"ב, למה דוקא נהג רבי חנינא בן דוסא בכך, ששם ראשו בין ברכיו לפני תפילתו?

ואפשר לבאר על פי המעשה שהביאה הגמרא (עבודה זרה יז א) על רבי אלעזר בן דורדיא, שהיה מופלג בעבירות ולבסוף הפך לבעל תשובה עצום. וזהו מש"כ שם:

אמרו עליו על ר"א בן דורדיא, שלא הניח זונה אחת בעולם שלא בא עליה. פעם אחת שמע שיש זונה אחת בכרכי הים והיתה נוטלת כיס דינרין בשכרה, נטל כיס דינרין והלך ועבר עליה שבעה נהרות. בשעת הרגל דבר הפיחה, אמרה: כשם שהפיחה זו אינה חוזרת למקומה, כך אלעזר בן דורדיא אין מקבלין אותו בתשובה. הלך וישב בין שני הרים וגבעות, אמר: הרים וגבעות בקשו עלי רחמים, אמרו לו: עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו, שנאמר: כי ההרים ימוש והגבעות תמוטנה. אמר: שמים וארץ בקשו עלי רחמים, אמרו: עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו, שנאמר: כי שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה. אמר: חמה ולבנה בקשו עלי רחמים, אמרו לו: עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו, שנאמר: ויחפרו הלבנה ובושה החמה. אמר: כוכבים ומזלות בקשו עלי רחמים, אמרו לו: עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו, שנאמר: ונמקו כל צבא השמים. אמר: אין הדבר תלוי אלא בי, **הניח ראשו בין ברכיו וגעה בבכיה** עד שיצתה נשמתו. יצתה בת קול ואמרה: ר"א בן דורדיא מזומן לחיי העולם הבא, וכו', בכה רבי ואמר: יש קונה עולמו בכמה שנים, ויש קונה עולמו בשעה אחת. ע"כ.

וביאר הבן יהוידע על מה שהניח ראשו בין ברכיו, שחז"ל (נדה ל ב) אמרו: דרש רבי שמלאי, למה הולד דומה במעי אמו - לפנקס שמקופל ומונח... **וראשו מונח לו בין ברכיו**, ע"כ. וזה דבר פשוט, שהעובר היה סמל לטהרה ולנקיות מחטא. לכן רבי אלעזר בן דורדיא היה מונח לו ראשו בין ברכיו כדי לכוון לעובר זה כאשר עשה תשובה, כדי לטהר את עצמו מכל חטא כמו עובר במעי אמו.

על פי זה ג"כ אפשר להבין את הנהגת רבי חנינא בן דוסא. הוא הבין שכח התפילה תלוי בטהרת הנפש ונקיות מכל מחשבותיו הזרים ומכל עוונותיו. לכן שם ראשו בין ברכיו כדי להראות שהיה מתדבק אל השם מתוך תפילתו בטהרה מוחלטת.

לפני שמתחילים את שמונה עשרה, אומרים את הפסוק "ה' שפתי תפתח, ופי יגיד תהלתך". רש"י מבאר שהמילים "ה' שפתי תפתח" משמען "מחול לי" - סלח לי, כדי שיהא לי הכח לפתוח את פי לשבח אותך.

אם נגש לתפלה באופן זה, בתשובה לה' ובהרצון לחדש את עצמנו, בודאי יהא לזה השפעה רבה יותר על התפלות שלנו, ועל חיינו בכלל.